var mycket hemlighetsfulla om sina tekniska produkter. Det gällde särskilt inom textilindustrin. Landet hade exportförbud till och med 1842 för textil- och verkstadsprodukter. Edelcrantz lyckades ändå "stjäla" några idéer, bland annat till en spinnmaskin för lin. Lättare var det att undersöka utvecklingen av det engelska jordbruket. Edelcrantz köpte en rad olika åkerbruksredskap, som han skickade hem till Sverige.

Edelcrantz hade uppfattat att Skottland ur jordbrukssynpunkt var likt "den förnämsta delen av Sverige" och att vi därför borde intressera oss mer för detta land. Om brännerierna rapporterade han: "De gå utan uppehåll natt och dag, sommar och vinter, och allt vad ryktet och tryckta berättelser om dem sagt är sant. Trots höga avgifter till regeringen bränns och dricks här oupphörligen." Han berättade vidare att man i Skottland använde "eld- och luftmaskiner" (ångmaskiner) i både bränerier och bryggerier. Därigenom kunde man spara på både människor och hästar. Säden var nästan bara korn, men man använde även något bovete. Råg nyttjades däremot inte.

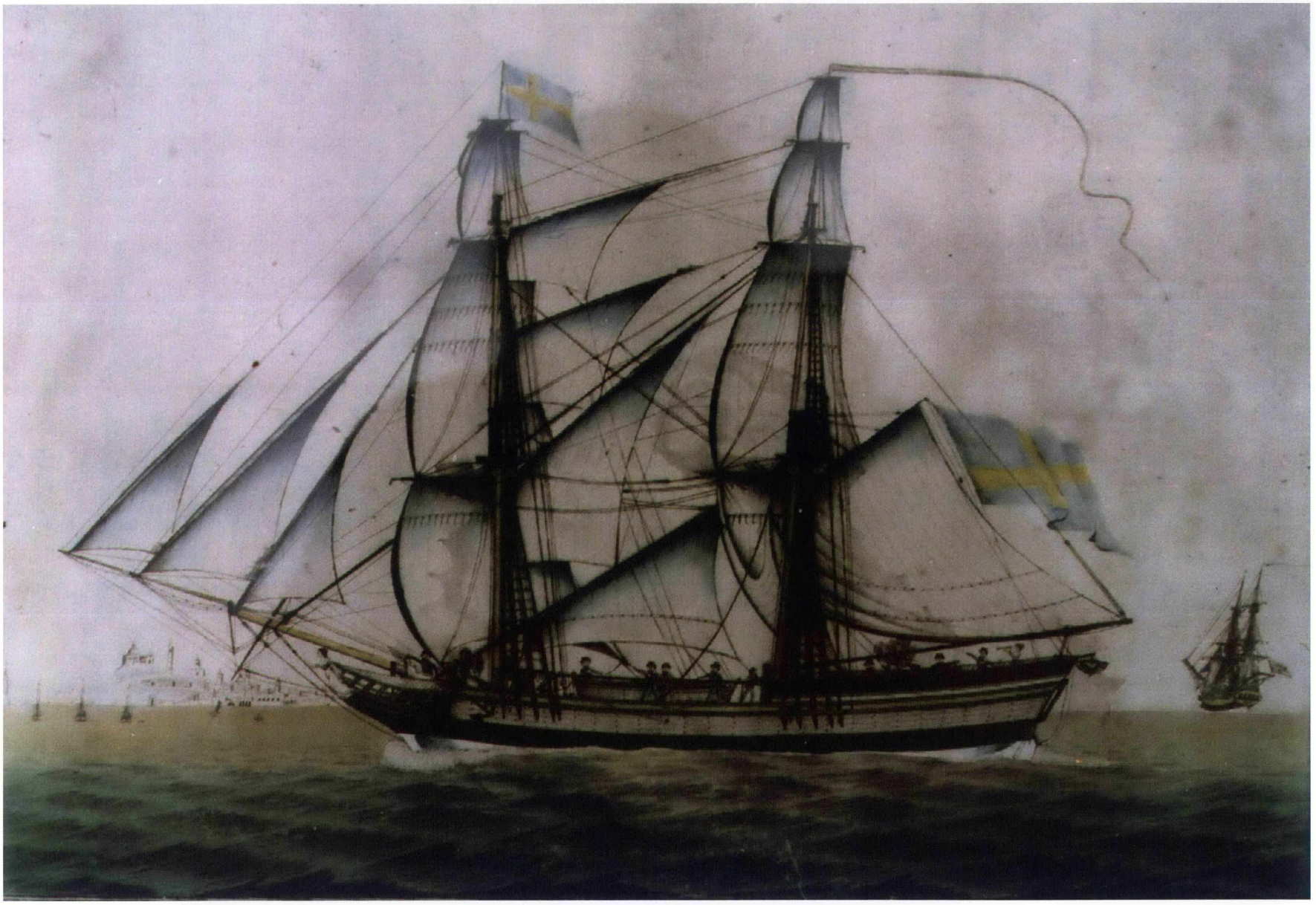
I början av januari 1804 var Edelcrantz tillbaka i London. På vägen hade han varit några dagar hos James Watt i Birmingham, vilket framgår av två tackbrev.[34] Det finns ingen uppgift om han då fick komma in i fabriken, inte heller om han också besökt Matthew Murrays ångmaskinsfabrik i Leeds.

Edelcrantz köper ångmaskiner

I direktiven till Edelcrantz ingick, som nämnts, att han skulle undersöka hur man kunde anlägga förbättrade bränneriinrättningar för Kronans räkning. Han ansåg det därför nödvändigt att föra med sig hem minst en god ångmaskin, i första hand en som var inrättad för att mala säd. Maskiner av detta slag var också tillåtna att exportera från England. Edelcrantz begärde därför att få något slags förskott för ett sådant köp.[35]

Gustav IV Adolf gillade förslaget och Edelcrantz fick möjlighet att köpa två ångmaskiner och andra nyttiga tekniska nyheter, mot senare redovisning. De skulle användas vid Stockholms kronobrännerier för att där mala och gröpa säd med mera.[36]

Fast Edelcrantz inte nämnt ett ord om detta i sina brev var det inte bara två ångmaskiner till kronobrännerierna utan totalt fyra som år 1804 skickades över till Sverige. Av de två maskinerna till brännerierna levererades en från Fenton, Murray and Woods fabrik i Leeds. Den andra hade inköpts i London, men vem som byggt den är oklart. De två andra ångmaskinerna kom från fabriken i Leeds. Av dessa var den ena avsedd för den klädesfabrik som fabrikören Lars Fresk börjat bygga upp vid Elfvik på Lidingö. Den fjärde maskinen tänkte Edelcrantz troligen använda för en egen kvarnanläggning, som ännu bara existerade i hans tankevärld.[37]

Brigantinen *Eleonora*, som transporterade tre av de ångmaskiner som inköpts i England till Sverige. Målning av den italienske konstnären Egidius Filati.